

Jules Breton, *Les Glaneuses*, 1854

EXAMEN tehatex vwo 2014

Hugo Gitsels toetsdeskundige kunstvakken, Cito

Op dinsdag 13 mei maakten zo'n 2.300 kandidaten het examen tehatex vwo. Het examen ging voorde tweede keer over het thema 'Engagement'. De N-term werd vastgesteld op 1,0. Dit geeft aan dat dit examen goed aansloot bij het niveau van de leerlingen.

Veel docenten vonden het examen goed te doen voor hun leerlingen, wel vonden ze het aan de lange kant. Dit examen was volgens de docenten op de evaluatiebijeenkomst in Utrecht "een herkenbaar examen" voor de kandidaten. Ongeveer de helft van het examen ging over kunst die ook opgenomen was als voorbeeld in de examensyllabus stond.

Het examen bestond uit drie opgavenblokken, waarvan het middelste het moeilijkst was. Het examen had een gemiddelde moeilijkheidsgraad van p' 60,5¹. Er was één vraag die erg moeilijk was, vraag 25. Ook vraag 30 en 33 waren pittig. Er waren geen opvallend makkelijke vragen. Het examen had een redelijke betrouwbaarheid, coëfficiënt alpha van 0,75².

'Edele arbeid'

Dit eerste opgavenblok, rondom schilderkunst en fotografie waarin arbeid centraal staat, kende geen opvallend moeilijke of makkelijke vragen. Het begon redelijk makkelijk. Een beschouwingsvraag over het werk *Les Glaneuses* van Jules Breton uit 1854. Vervolgens kwam werk van Millet, Courbet, Jozef Israëls en Van Gogh aan bod. De moeilijkste vraag uit deze serie was vraag 6, met een p' waarde van .43.

In 1882 schilderde Jozef Israëls *Een boerenfamilie, gezeten rond een tafel* (afbeelding 4, 116 x 86 cm). De belangstelling voor landleven, boeren en arbeiders kan gezien worden als een uitloper van de romantiek maar ook als een kenmerkend aspect van het opkomend realisme.

- 2p **6** Beschrijf aan de hand van twee kenmerken waarom dit werk nog tot de romantiek gerekend kan worden.

correctievoorschrift vraag 6:

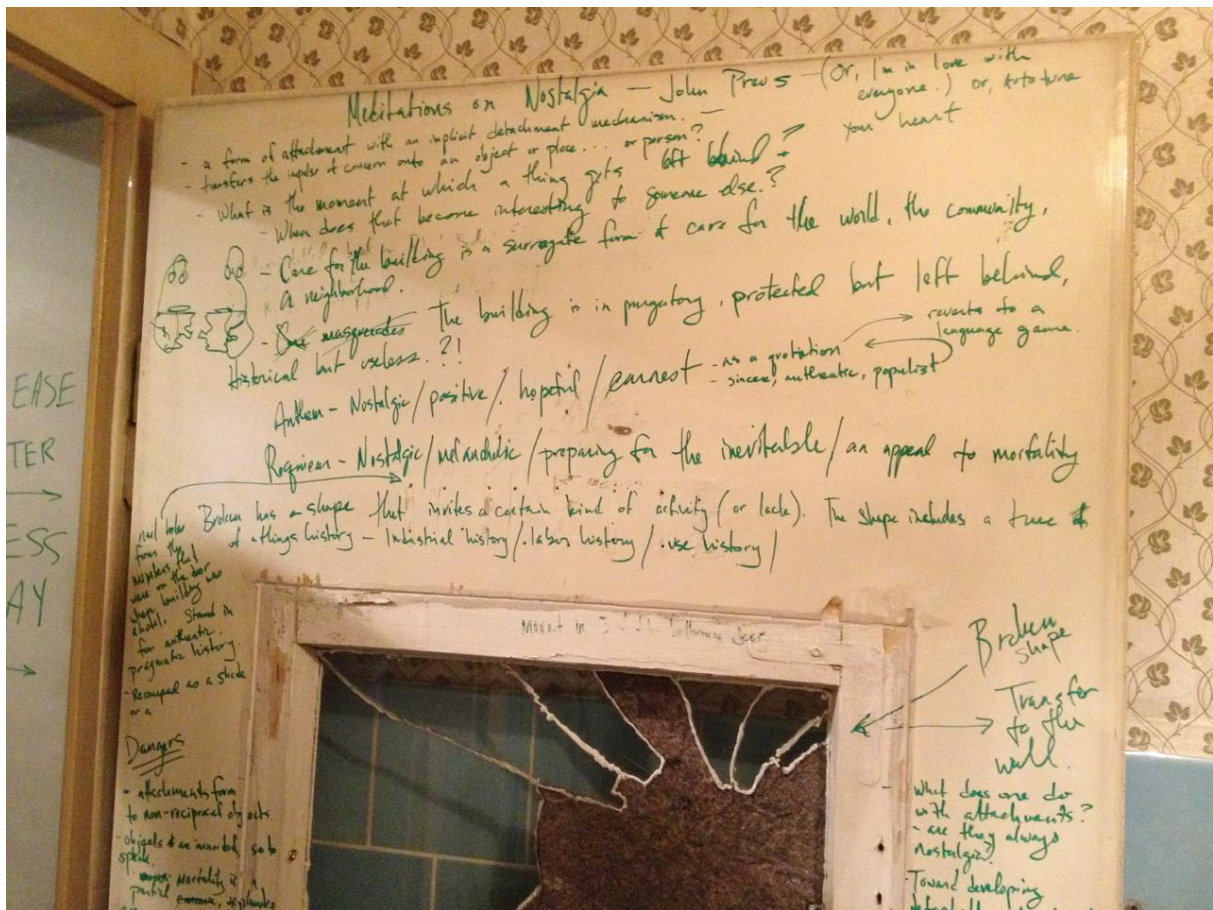
6 maximumscore 2

twee van de volgende:

- (verlangen naar eenvoud/oprechtheid) Uit de onderwerpskeuze spreekt een nostalgisch verlangen naar het harde, maar eerlijke leven van arme boeren.
- (nostalgie) De voorstelling verwijst naar zeventiende-eeuws genreschilderkunst in Nederland en daarmee naar een tijd van nationale trots. Deze hang naar de zeventiende eeuw is (in Nederland) een kenmerk van de romantiek.
- (verheerlijking van het eenvoudige leven) Door middel van een uitgebalanceerde compositie en/of zacht/warm licht en/of subtiel kleurgebruik wordt het harmonieuze samenzijn van het eenvoudige/arme gezin benadrukt.

per juist antwoord

1

Theaster Gates, *Hugenotenhuis in Kassel*, 2013

'Ideaal wonen'

Het tweede opgavenblok (vraag 13 tot en met 26) uit het examen ging over architectuur en engagement. Het werk van Theaster Gates en de Documenta 13 kwamen aan bod. Vervolgens passeerden William Morris, Walter Gropius en Richard Buckminster Fuller de revue. Dit opgavenblok was het moeilijkste en het langste van het examen. Het had een gemiddelde p' waarde van .54.

Ook tijdens de landelijke examenbespreking in Utrecht werd aangegeven dat dit een moeilijk opgavenblok was. Met name de eerste vragen over de Documenta en Theaster Gates vormden een struikelblok. Gates behoorde niet tot de in de examensyllabus opgenomen voorbeeldkunstenaars. Daarnaast werd door een docent opgemerkt dat de in het examen opgenomen kunstenaarstekst *Dystopia* "eerder verwarring zaaide, dan een helder inzicht bood". Ook betekende deze tekst extra leeswerk. Hoewel de vragen soms wat aan de moeilijke kant bleken te zijn, functioneerden ze in toetstechnische zin goed. Vraag 15 bijvoorbeeld, bleek zeer representatief voor de verdeling sterke en zwakke kandidaten. Kandidaten die goed scoorden op deze vraag, hadden ook een hoge totaalscore.

Het Hugenotenhuis, is vernoemd naar de protestanten (Huguenots) die vanwege hun geloofsovertuiging moesten vluchten uit Frankrijk en in dit pand een toevluchtsoord vonden. Het huis raakte beschadigd door bombardementen van de geallieerden in de Tweede Wereldoorlog en stond leeg sinds 1971. Het opknapwerk in 2012 werd gedaan door mensen afkomstig uit Kassel en Chicago.

Met zijn 'hersteloperatie' probeerde Gates ook verschillen tussen culturen, plaatsen en tijden te overbruggen.

- 3p 15 Beschrijf hoe Gates met zijn hersteloperatie zowel verschillen in cultuur, als in plaats, als in tijd probeerde te overbruggen.

Cindy Sherman, *Untitled #228*, 1989-1990

Beeld en blik

De laatste serie vragen van het examen, vraag 27 tot en met 37, ging over het werk van Cindy Sherman en Sarah Lucas. Twee kunstenaars die, elk op een ander manier, onderzoek doen naar beeldtradities, archetypen en perceptie of blik. Beiden passen bij het subthema 'Emancipatie' van het examenthema. Dit opgavenblok had een gemiddelde p-waarde van .61. Het blok bevatte zowel behoorlijk pittige vragen (vraag 30 en 33) als eenvoudige vragen (vraag 27 en 37).

Vraag 30 (p' waarde .33) ging over concepten die een rol spelen in het werk van Cindy Sherman. Kandidaten moesten, behalve 'authenticiteit', nog een concept kunnen beschrijven.

Bij vraag 33 (p' waarde .34) moesten kandidaten aangeven wat, binnen feministische theorievorming, verstaan wordt onder 'male gaze'. Vervolgens werd gevraagd waarom het werk van Sherman vaak aan deze theorievorming wordt gekoppeld. Een verklaring voor de lage scores op deze vragen kan gezocht worden in het feit dat Sherman niet een van de in de syllabus genoemde voorbeeldkunstenaars is (in tegenstelling tot bijvoorbeeld Sarah Lucas). Kandidaten moesten het bij deze vragen hebben van hun basiskennis van de kunstgeschiedenis, van hun begrip van noties of concepten die horen bij het examenthema en van inzicht in de context die in het examen werd gepresenteerd.

Vraag 27 (p' waarde .84) was een 'klassieke' vraag waarbij beeldanalyse centraal stond. Kandidaten moesten van een filmaffiche van *Psycho* twee elementen van de voorstelling noemen die bijdragen aan de suggestieve, verhalende werking van het beeld.

De laatste vraag van het examen had een p' waarde van .79. Het was "een leuke vraag, voor wie er nog aan toe kwam" zo gaf een van de docenten aan tijdens de examenbespreking.

Uit de analyse bleek dat vanaf vraag 30 een groeiend aantal kandidaten vragen onbeantwoord liet. Bij vraag 30 was dat 5% en bij vraag 37 was dat 9%.

Sarah Lucas, *Bunny gets snookered*, 1997

Volgens de kunstcriticus Rutger Pontzen is er een wezenlijk verschil tussen 'kunst' en 'kritisch-geëngageerde kunst'. Het eerste beoogt niets, heeft geen doel buiten zichzelf. Het tweede wil iets, is gericht op effect, heeft een doel.

- 1p 37 Geef aan of je van mening bent dat deze installatie van Lucas tot de eerste, of tot de tweede categorie behoort. Onderbouw je keuze met een argument dat past bij bovenstaand citaat van Pontzen.

Het examen in 2015

Voor het examenjaar 2015 geldt voor tehatex vwo wederom het thema: 'Engagement'. De syllabus is ten opzichte van 2014 op enkele punten vernieuwd en is te vinden op de site van het College voor Toetsen en Examens www.examenblad.nl.

-
- ¹p'-waarde: De gemiddelde p'-waarde of het 'gemiddeld percentage goed' is een maat voor de moeilijkheidsgraad van de toets of opgave. Maximum: 1.00, minimum: .00. De p'-waarde wordt berekend door de gemiddelde score te delen door de maximaal te behalen score. Een p'-waarde boven .85 wijst op een(extreem) makkelijke vraag, een p'-waarde beneden .30 wijst op een (extreem) moeilijke vraag.
- ² betrouwbaarheid: Een belangrijke kwaliteit van de toets als geheel is de betrouwbaarheid. De betrouwbaarheid is de mate waarin de scores consistent, nauwkeurig en reproduceerbaar zijn. Binnen de toets en item analyse wordt de betrouwbaarheid geschat door te onderzoeken in hoeverre de verschillende items in de toets allemaal hetzelfde meten. Dat wordt ook wel de interne consistentie genoemd. De betrouwbaarheid wordt geschat door de berekening van een betrouwbaarheidscoëfficiënt. Dat is altijd een getal dat ligt tussen 0 en 1. Hoe hoger dat getal, hoe betrouwbaarder de toets.